Nr. 53 Koźmin, środa dnia 4 lipca 1923 r. Rok 36

# ORĘDOWNIK URZĘDOWY
## POWIATU KOŹMIŃSKIEGO

Przedpłata: miesięcznie **1600** mkp. | Wychodzi w środy i soboty | Ogłoszenia: mm 1-łam. 100 mkp.

**Wrazie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków lub tym podobnych nieprzewidzianych okoliczności wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub doodszkodowania.**

## Dział urzędowy

Nr. 231. **Rozporządzenie.**

Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15 czerwca 1923 r. w przedmiocie obowiązku meldowania się obywateli gdańskich przybywających na teren Rzeczypospolitej Polskiej,

Na zasadzie § 10 Tytuł 17 część II ogólnego Prawa Krajowego, na zasadzia § 136 Ustawy o Ogólnym Zarządzie Krajowym z 30 lipca 1883 r. (Zb. Pr. Pr. G. S. 195) i na zasadzie § 6 i 12 Ustawy o zarządzie policyjnym z dnia 11 marca 1850 r. (Zb. Pr. Pr. G. S. 265) zarządzam co następuje:

Art. 1. Przejeżdzający na teren Rzeczypospolitej Polskiej obywatele w/m Gdańska o ile nie posiadają wiz polskich placówek zagranicznych lub Komisarza Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku na wjazd do Rzeczypospolitej Polskiej lub przejazd przez jej terytorjum winni w ciągu 24 godzin od chwili przekroczenia granicy polskiej zgłosić się osobiście w celu zameldowania się w jednym z następujących urzędów administracyjnych:

w Starostwie Tczew
„ Gniew,
„ Starogard,
„ Kościerzyna,
„ Kartuzy,
„ Wejherowo,
„ Puck,
„ Grodzkim—Toruń,
„ Poznań,

W Prezydjum miasta Grudziądza i Bydgoszczy.

Art. 2. Obywatele w m. Gdańska brzybyli na teren Rzeczypospolitej przed wydaniem niniejszego rózporządzenia lub przyjeżdzający na przeciąg czasu krótszy niż 24 godzin winni przed wyjazdem zgranic Rzeczypospolitej zgłosić się osobiście w celu zameldowania się w jednym z powyżej wskazanych urzędów administracyjnych.

Art. 3. Wymienione w § 1 urzędy administracyjne będą wydawać osobom zgłaszającym się bezpłatne zaświadczenie o meldowaniu się, które to zaświadczenia winny być następnie przedstawiane władzom granicznym polskim przy wyjeździe z granic Rzeczypospolitej.

Art. 4. Winni przekroczenia przepisów niniejszego rozporządzenia podlegają karze do 1 000 mk. grzywnej oraz wydaleniu z granic Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia.

**Minister** (—) Kiernik

Powyższe podaję do wiadomości i zastosowania się interesowanym. — L. dz. 131/23 P. —

Koźmin, dnia 2 lipba 1923 r.

**Kierownik Starostwa**
(—) Niemojowski

Nr. 232. **Obwieszczenie**
**w sprawie rejestracji obywateli roczn. 1883—1899.**

Według doszłych urzędowo do Min. Spr. Wewn. wiadomości zgłaszają się w poszczególnych placówkach konsularnych polskich, obywatele polscy przebywający zagranicą do rejestracji w myśl rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 IX. 1922 powołując się częstokrotnie na rzekomo im przez [illegible] władze administracyjne udzielone polecenia w tym kierunku.

Wobec tego Min. Spr. Wewn. niniejszem wyjaśnia, że zagranicą nie zarządzono akcji rejestracyjnej na podstawie wyżej cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów i analogicznej do rejestracji w kraju zarządzonej reskryptem Min. Spr. Wewn. z dnia 30 XII. 1922. Nr. AW. 2340/22. Natomiast osoby przebywające stale lub chwilowo zagranicą państwa miały być w myśl ustępu 5-go p c) tego reskryptu objęte listami rejestracyjnemi w tej gminie względnie miejscowości, która przed ich wyjazdem zagranice była ich miejscem stałego zamieszkania.

W konsulatach Polskich zagranicą przeprowadza się jedynie nadal rejestrację osób zgłaszających się, a należących do roczników 1885—1902 — na podstawie rozporządzenia Min. Spr. Wojsk. wydanego w porozumieniu z Min. Spr. Wewn. z d. 29 I. 1921 roku w przedmiocie wezwania obywateli polskich przebywających zagranicą do wykonania przepisów o obowiązkach służby wojskowej (Mon. P. Nr. 30 z dnia 8. II. 1921 roku.)

O ile osoby, które w czasie przeprowadzenia rejestracji w myśl reskryptu Min. Spraw. Wewn. Nr. AW. 2340/22. przebywały stale lub chwilowo zagranicą, po powrocie do kraju zgłaszają się dodatkowo do tejże rejestracji, urzędy gminne (Magistraty) winny odnośnie tych osób przeprowadzać dodatkową rejestrację sporządzając na podstawie składanych przez te osoby deklaracji dodatkowe listy rejestracyjne. Podobnież i w tych wypadkach, gdy do wiadomości urzędu Gminnego (Magistratu) doszedł fakt powrotu z zagranicy pewnej osoby podlegającej zarejestrowaniu winień urząd postarać się o uzyskanie od tej osoby dat rejestracyjnych i uskutecznić rejestrację w dodatkowych listach rejestracyjnych.

Według tych list dodatkowych winne nastąpić uzupełnienia pierwotnych list rejestracyjnych. Uskutecznia to ten sam urząd gminny, który dokonał do

datkowej rejestracji, o ile on jest równocześnie stałem miejscem zamieszkania denej osoby, przed jej wyjazdem zagranicę, o ile zaś nie, to przesyła dodatkową listę rejestr. odnośnemu urzędowi gminnemu (Magistratowi) stałego miejsca zamieszkania danej osoby przed jej wyjazdem zagranicę w którego posiadaniu pierwotna lista rejestr. winna się znajdować. Dalsze postępowanie urzędów gminnych ma być analogicznie dostosowane do wskazówek zawartych w ust. 14 i 17. p. g.) instrukcji Min. Spr. Wewn. Nr. AW. 2340/22.

Podając powyższe wszystkim pp. burmistrzom, sołtysom gminnym i dworskim do wiadomości i natychmiastowego wykonania w myśl powyższych wskazówek. — L. dz. 194/23 W. I. —

Koźmin, dnia 20 czerwca 1923 r.

**Starosta,** w zast. Andrzejczak

---

Nr. 233. W uzupełnieniu dekretu tutejszego z dnia 21 sierpnia 1920 r. L. dz. 36/20 II. B. Koż. — tudzież na mocy § 18 litera K. instrukcji z dnia 23 październik 1817 (zbiór praw str. 248) w połączeniu z § 4. poz. 12 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. Ustaw Rzp. Pol. Nr. 50 poz. 304) oraz z § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 stycznia 1921 wydanego w porozumieniu z Ministrem b. dzielnicy Pruskiej w przedmiocie tymczasowego ustroju władz szkolnych na obszarze tej dzielnicy (Dziennik Urzędowy Ministerstwa B. Dz. P. Nr. 19, poz. 127), Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego:

I. Przyłącza z dniem 1 czerwca 1923 ewangelików z Wziąchowa, członków byłej ewangielickiej gminy szkolnej w Kromolicach pow. Koźmińskiego, do katolickiej gminy szkolnej w Wziąchowie tegoż powiatu.

II. Ewangielicy z Wziąchowa obowiązani są z dniem 1 czerwca 1923 płacić podatki szkolne do Kasy katolickiej gminy szkolnej w Wziąchowie.

— L. dz. 71/23 II. Koż. —

**Kuratorjum Okr. Szkolnego Poznańskiego Wydział II**

**Za Kuratora.** podpis nieczytelny

Naczelnik Wydziału II.

Poznań, dnia 28. maja 1923 r.

---

Powyższe podaję do publicznej wiadomości.

— Nr. dz. 104/23 S. O. I. —

Koźmin, dnia 23 czerwca 1923 r.

**Starosta,** w z. Andrzejczak.

---

Nr. 234. **Podwdższenie składek do ubezpieczenia inwalidów i na starość.**

Na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7. b. m. zostały od 1 maja 1923 r. składki tygodniowe do ubezpieczenia inwalidowego i na starość dwunastokrotnie podwyższone i wynosić będą w najwyższej klasie (przy zarobku rocznym ponad 1150 mk.)

— **3600,— mk.** —

Niższe klasy nie wchodzą przy obecnych wysokich zarobkach w rachubę. Dobrowolnie ubezpieczeni, chcący wlepiać znaczki klasy niższej, mogą je zakupić u powiatowych kontrolerów Ubezpieczalni Krajowej.

Pracodawcom nie wolno za czas pracy po 30-tym kwietniu 1923 wlepiać innych znaczków jak tylko znaczki nowe po **3600,— mk.**

Znaczki dotychczasowe wolno używać jedynie wtenczas i to najdalej w przeciągu następnych sześć miesięcy, jeśli chodzi o wniesicnie opłaty za czas przed 1 maja b. r. Posiadajęcy znaczki dotychczas obowiązujące, mogą je na pocztach zamienić na znaczki nowe i to najdalej do 30 października 1923 r. Po tym dniu stają się wszystkie dotychczasowe znaczki bezwartościowe i dalsze używanie ich jest karygodne.

Poznań, dnia 22 czerwca 1923.

**Zarząd ubezpieczalni Krajowej.**

(—) Wybieralski.

---

**Podwyższenie rent inwalidowych i na starość.**

Dotychczasowe pobory inwalidów, starców i rodzin po ubezpieczonych zostały 10 krotnie podwyższone. W miejsce dotychczasowych rent i dodatków drożyźnianych ustalone zostały równe normy dla poszczególnych kategoryj rent. I tak wynosić będzie suma miesięcznego dodatku do rent łącznie z rentą

dla osób pobierających rentę inwalidową lub starości 80 000 mk.

dla osób pobierających rentę wdowią wdowca 40 000 mk.

dla osób pobierających rentę sierocą (za każdą sierotę) 20 000 mk.

Podwyższone pobory rentnerów wypłacać będą Urzędy pocztowe pierwszy raz na dniu 2 lipca b. r. za przedłożeniem kwitów wystawionych na powyżej wymienione kwoty. — L. dz. 290/23 U. Ub. —

Poznań, dnia 22 czerwca 1923.

**Zarząd Ubezpieczalni Krajowej.**

(—) Wybieralski.

---

Powyższe podaje do publicznej wiadomości.

— Nr. dz. 290/23 U. Ub. —

Koźmin, dnia 28 czerwca 1923 r.

**Przewodniczący Urzędu Ubezpieczeń.**

w z. Niemojowski.

---

Nr. 235. **Obwieszczenie.**

Powołując się na moje obwieszczenie z dnia 27 marca b. r. umieszczone w numerze 18-tym Dziennika Urzędowego Województwa Poznańskiego z dnia 5 maja b. r., przedłużam termin do wniesienia oświadczenia interesowanych za lub przeciw utworzeniu przymusowego cechu lakierników do 15 lipca 1923 roku włącznie.

Poznań, dnia 28 maja 1923 r.

**Za Wojewodę:**

Komisarz:

(—) Dr Czasz asesor magistracki.

Wszystkie Starostwa w obwodzie działania poznańskiej Izby Rzemieślniczej, proszę o ogłoszenie powyższego obwieszczenia w Orędownikach Powiatowych i przesłanie mi odnośnych egzemplarzy, jako dowodów.

Starostwa, które nie ogłosiły mego obwieszczenia z dnia 27. marca br. (Dz. Urz. Woj. Pozn. nr. 18,) proszę o rownoczesne ogłoszenie tegoż obwieszczenia.

— II. 281/23 Ge. —

Poznań, dnia 28 maja 1923 r.

**Za Wojewodę:**

Komisarz:

(—) Dr. Czas asesor magistracki.

---

**Obwieszczenie.**

Z polecenia p. Wojewody z dnia 26 stycznia 1923 roku. L. dz. 57/23. VI. c. i 28 lutego, 1923 r. 421/23 VI. a podaję do wiadomości, iż oświadczenia interesowanych za lub przeciw utworzeniu przymusowego cechu lakierniczego na obwód Izby Rzemieślniczej w Poznaniu, należy wnosić pisemnie lub ustnie do dnia 10 maja 1923 r. włącznie.

Oświadczenia ustne należy składać w Wydziale II Magistratu w Poznaniu, plac Sapieżyński 10 a. parter,

pokój 1 w godzinach służbowych od godziny 8-mej do 2-giej pisemnie zaś pod powyższem adresem.

Niniejszem wzywam rzemieślników, którzy w mieście Poznaniu oraz w miastach i miejscowościach w obwodzie poznańskiej Izby Rzemieślniczej położonych zawód lakierniczy samodzielnie uprawiają, do złożenia odnośnych oświadczeń, zaznaczając, iż tylko takie oświadczenia za ważne będą uważane, z których będzie wynikało, czy składający je oświadcza się za lub przeciw utworzeniu przymusowego cechu lakierniczego, oraz które wniesione zostaną w terminie wyżej wymienionym.

Poznań, dnia 27 marca 1923 r.

**Za Wojewodę:**
Komisarz:
(—) Dr. Czasz, asesor magistracki

Wszystkie Starostwa w obwodzie działania poznańskiej Izby Rzemieślniczej proszę o umieszczenie powyższego obwieszczenia w Orędownikach powiatowych i przesłanie mi odnośnych egzemplarzy jako dowodów. — L. dz. II. 578/23 G. —

Poznań, dnia 28 marca 1923 r.

**Za Wojewodę:**
Komisarz:
(—) Dr. Czasz, asesor magistracki

Powyższe podaję do wiadomości osobom interesowanym. — L. dz. 2732/23 St. —

Koźmin, dnia 28 czerwca 1923 r.

**Starosta**, w zast. Andrzejczak.

Nr. 236. Dekretem Województwa Poznańskiego z dn. 25 czerwca 1923 — L. dz. 5011/23 I. D. — otrzymał powiatowy lekarz weterynaryjny p. Skopiński z Koźmina 2 tygodniowy urlop wypoczynkowy w czasie od 4 lipca do 19 lipca 1923 r.

Zastępstwo zostało powierzone pow. lekarzowi weterynaryjnemu p. Buchta z Krotoszyna, Rzeźnia Miejska. — L. dz. 2773/23 St. —

Koźmin, dnia 2 lipca 1923 r.

**Starosta**, w z. Andrzejczak.

# Dział nieurzędowy

## Wiadomości miejscowe

**Koźmin.** Dyplom nauk prawnych na Wydziale prawno-ekonomicznem przy Uniwersytecie Piastowskim w Poznaniu otrzymał p. Stanisław Majcherkiewicz, syn znanego obywatela i cechmistrza piekarskiego p. Walentego Majcherkiewicza w miejscu.

— Pan starosta dr. Czarnecki ustąpił z dniem 30 czerwca ze swego stanowiska. Ustępującego żegnamy ze smutkiem gdyż w krótkiem stosunkowo czasie, od 1 października 1921 r. do 30 czerwca 1923 r. potrafił sobie na czele powiatu zaletami i przymiotami swojemi jako człowiek i urzędnik nietylko ogólne uznanie wyrobić, ale i zjednać szczerą sympatje wszystkich mieszkańców powiatu.

Żegnając dzielnego naczelnika naszego powiatu, ślemy serdeczne życzenia dalszej pomyślności i prosimy nadal pamiętać

przy uprawie ukochanej roli
o miast polskich ciężkiej doli.

**Grębów.** Po zbadaniu sprawy wykazało się, że notatka pod nazwą Grębów w Orędowniku nr. 39 nie polega zupełnie na prawdzie. Odnośna osoba, która podała ową notatkę do redakcji będzie pociągnięta do odpowiedzialności sądowej.

## Wiadomości pozamiejscowe

**Złodzieje warszawscy na bruku poznańskim.** W tramwaju linji 6 jakiś rzezimierzek skradł przy ul. Jasnej pewnemu panu z Kępna z kieszeni złoty zegarek. Poszkodowany zauważył brak zegarka w sam czas jeszcze, bo w chwili, gdy złodziej wyskakiwał z tramwaju. Za rzezimieszkiem rzucono się w pogoń, ten jednak użył fortelu i począł rzucać na ziemię 20-stu i stumarkowki, by tem sposobem wstrzymać swoich prześladowców. Opryszek wpadł jednak sam w ręce stójkowego, który go aresztował. Jak się wykazało, złodziejem był częstokrotnie już karany niejakiś Chmielewski z Warszawy.

— **Sprawność naszej policji.** W wczorajszą niedzielę za białego dnia skradziono z pewnego mieszkania pod nieobecność domowników większą ilość bielizny w wartości około 10 miljonów marek. Pozostawione na miejscu ślady przyczyniły się do tego, że złodziei krótko potem wyśledzono. Byli nimi 19-tetni ślusarz Edmund Pawlak i 18-letni uczeń piekarski Walenty Książek. Obu oczywiście przyaresztowano.

## Okruchy

Miasto Biecz, w Galicji, miało być założone przez naród Biezów, który w tych stronach zamieszkiwał. W tym mieście mieli niegdyś kaci swój cech. Jest ono miastem urodzenia, Marcina Kromera, biskupa warmińskiego i sławnego dziejopisarza polskiego (1521 r.).

**Jakub Wujek** sławny teolog i kaznodzieja polski, urodził się w Wągrówcu nad Wełną w Wielkopolsce 1540 r. Pierwsze nauki pobierał w szkole klasztornej u XX. Cystersów, tę ukończywszy udał się na akademją krakowską, a później do Wiednia, gdzie słuchał filozofji. Roku 1565 wstąpił w Rzymie do zakonu Jezuitów i kształcił się w językach: łacińskim, greckim i hebrajskim, a uczył matematyki. Wróciwszy z Rzymu do Ojczyzny, wykładał w Wilnie filozofję, teologję i greckie. Z Wilna powołał go Stefan Batory, król polski, na rektora kolegjum Jezuitów do Koloswaru (Klausenburg) w Siedmiogrodzie. Umarł w Krakowie 1594 (według innych 1597) roku. Przełożył na polskie pismo święte, które dopiero po jego śmierci — 1599 r. — wyszło w Krakowie i uzyskało aprobatę Stolicy świętej, a z którego wyjątki co niedzielę i święta z kazalnicy słyszymy. Wydał też Postylę mniejszą i większą tj. kazanie na niedzielę i święta. X. Wujek nosi imię Hieronima Polskiego. W roku obecnym upływa 426 lat od jego śmierci.

Rodzina księdza Wujka w Wągrówcu była zamożną i szanowaną. Maciej Wujek, najprawdopodobniej ojciec ks. Jakuba, zasiadywał w latach 1547 i 1548; 1570 i 1571 jako ławnik w sądzie miasta Wągrówca. W bliskości teraźniejszego szpitala miał własny browar.

W roku 1570 sporządził Maciej Wujek ze żoną swą Elżbietą testament na przeżycie; dłużej żyjący miał oddziedziczyć wszystkie role, łąki, ogrody, domy i pozostałą gotówkę.

W kościele Wągrowieckim odprawiała się co piątek msza św. przy ołtarzu św. Krzyża za spokój duszy tak księdza Wujka jako też jego przodków. Legat na tę mszę dany przez X. Wujka, był zapisany na gruncie Jana Błedowskiego w Wągrówcu.

**Coś dla historyków i niehistoryków.**

Alba Julpa. (dawniej Apulum) było miasto w Dacji, leżące w pobliżu dzisiejszego Karlburga (dawniej Weissensteinn) w Siedmiogrodzie.

Śródziemnego 332 r. przed Chr., istnieje pod tą samą nazwą do dziś dnia.

Aleksandria, miasto zbudowane przez Aleksandra Wielkiego Króla Macedońskiego przy ujściu nilu do morza.

## Ofiary i pokwitowania

Na Tow. Czyt. Lud. w Poznaniu złożyły szkoły: 1. Borzęcice 10 500 mk., 2. Bruczków 27 000 mk. 3. Galew 4 400 mk., 4. Głuchów 18 430 mk. 5. Głuchówek 17 000 mk., 6. Gumienice 12 000 mk., 7. Kaniew 25 000 mk., 8. Kromolice 16 000 mk., 9. Kuklinów 20 000 mk., 10. Leonów 18 085 mk., 11. Łagiewniki 8 800 mk., 12. Polskie Olędry 14 680 mk., 13. Pogorzela kat. 61 460 mk., 14. Pogorzela ew. 20 470 mk., 15. Siedmiorogów kat. 3 465 mk., 16. Siedmiorogów ew. 20 040 mk., 17. Szelejewo 35 400 mk., 18. Trzebin 20 500 mk., 19. Walerjanów 10 500 mk., 20. Wałków 9 500 mk., 21. Wielowieś 33 350 mk., 22. Wyganów 48 000 mk.

razem 490 780—, marek.

które wysłane zostały do Tow. Czyt. Lud. w Poznaniu.

Koźmin, dnia 30 czerwca 1923 r.

Chojecki, insp. szkolny.


Opuszczając Koźmin, dziękuję Szan. Abonentom i Czytelnikom za zaufanie mnie okazane jako wydawcy Orędownika i proszę przelać życzliwość tę na mego następcę.

**Edward Kraszewski**

Szanownej Publiczności miasta Koźmina i powiatu uprzejmie donoszę, iż w drodze kupna nabyłem

**Drukarnię tut. Orędownika**

Proszę o łaskawe poparcie mego przedsiębiorstwa.

Z poważaniem

**Leon Goldbek**

Koźmin, dnia 1 lipca 1923 r.

**NOWA DROGERJA**
**KOŹMIN Wlkp.**
**RYNEK**
**TEL. 86**

poleca wszelkie artykuły **drogeryjne**

empfiehlt sämtliche **Drogerie-artikel**

Skora i rzetelna obsługa

Flotte und reelle Bedienung

**Książki szkolne** zeszyty, piórka, atrament, tablice, rysiki, gąbki i t. d. i t. d.

poleca

**Księgarnia J. Kraszewska**
Koźmin

**Porządna służąca**

umiejąca dobrze gotować, prasować na wskroś rzetelna, może się zaraz zgłosić.

**L. Grabarski, Gostyń — Telefon 122.**

Za długi mej żony Anny Alter z dom. Wojdecka nie odpowiadam i zarazem ostrzegam przed zakupnem lub odbieraniem od niej jakichbądź przedmiotów.

**Sz. i A. ALTER**

Koźmin, dnia 3 lipca 1923 r.

**Dla mego syna**

licz. 17 lat chcącego się wyuczyć **praktyki biurowej** bez wzajemnego wynagrodzenia poszukuje miejsca.

Zgłoszenia do Orędownika Koźmińskiego.

**Zapisujcie Orędownik**



Nakładem i drukiem Leona Goldbeka w Koźminie.

Odpowiedzialność: Dział urzędowy Starostwo. Dział nieurzędowy Leon Goldbek w Kozminie. Telefon 34